

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 97.

ANULU XXIII.

Sabiu 719 Decembre 1875.

Tel gramu ese de doue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei, pre afara la s. r. poste cu bani zat'a prin scrisori francate, adresate cãtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celalalte pãrti ale Transilvaniei et pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 d. l. et pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru priue, si tieri straine pre anu 12 1/2 anu 6 d. l. Insetatela se platesc pentru intãia ora cu 7 cr. sicutu, pentru a dãia ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repeti-ti cu 3 1/2 cr. v. a.

338

La stergerea subventiunii gimnasiului din Brasiova*).

Dupa unu telegramu primitu despre conclusulu dietei in privinti'a subventiunii gimnasiului nostru din Brasiovu de 5000 fl. anuali, s'a datu in nrulu trecut in putiene cuvinte espressionea cuvenita. Sensatiunea, carea o va face acelu conclusu mai departe, inse va fi cu multu mai intensiva in inimile romãniloru, chiaru si a acelu ce au conlucratu si conlucra cá pre bazea egalitãtii diferentiele cele nefericite intre diversele natiunalitãtii ale statului nostru sa dispara si pre aceea si baza sa ajunga toti cetatienii statului la o completa armonia. Ea va implé deoparte inimile cu amarulu deceptiunii, de alta parte va inaintã spiritulu de nemultiamire, incredintiandu pre cei aplecati spre nemultiamire si mai tare in ide'a, ca in starea actuale tôte sperantiele natiunalitãtiloru nemagiare suntu o pura ilusiune.

Ni se obrude intrebarea ca este acest'a unu castigu pentru statu? Candu sum'a denegata gimnasiului nostru aru fi o suma cu carea sa se pãta mantui starea actuale financiale si candu mai departe amu privi intrens'a unu simplu actu de gratia, care se face din prisosu si dupa buna vointia din partea cuiva, amu cugetã ca diet'a impinsa de o imperativa necessitate face economia de unde numai pãte si in atari impergiurari nu pãte da mila. si durerea nãstra aru fi atunci celu putienu mitigata. Dara pentru statu o suma de 5000 fl. este o suma cu multu mai neinsemnata decãtu sa bata in cumpan'a financielloru tieriei si de alta parte ea nu este unu ce sa se pãta numi gratia, ci o datorintia imprumutata a statului cãtra cetatienii, cari implinescu si ei iãrasi la rondulu lor datorintiele lor cãtra statu.

Precum vedemu inse majoritatea dietei a procesu din unu punctu de vedere, dupa care numai ce stã sub nemijlocita administratiune a regimului este nestrainu de statu; alte corporatiuni inse, cari 'si au administratiunea loru propria, le privescu de straine. Supositiunea acest'a are nisce consecuintie atãtu de daunãse, incãtu aru fi pecatu a le trece numai asiã cu vederea. Supositiunea acest'a este indreptata chiaru si asupr'a legiloru votate de dieta, prin cari se asigura autonomi'a bisericeii nãstre, cãroru legi prin asemenea concluse li se detrage valãrea, sãu celu putienu se restringu si se reducu incãtu suntu amenintãti a remanã litera mãrta.

Noi, si fãra legile care ne asigura autonomi'a bisericeii nu amu veni nici odata la ide'a de a ne privi de straini in statu, cãci si impregiurarea ca suntemu cetatieni ai statului ne dã destule titluri la ajutoriu din partea statului. Au nu face statulu de multe ori, afara de obligamentele ordinari ce le are fatia cu cetatienii sei, bunetatea de ajutu din averea sea chiaru si intreprinderi private ba si persãne private? Cu cãtu mai vertosu dara pãte asteptã ajutoriulu statului o corporatiune de cetatieni, carea nu urmãresce scopuri private si particularie, ci scopuri pre care statulu aru fi datoriu a le spriginu in totu cuprinsulu loru? Biseric'a nãstra a luat asupr'a si cã

si ori-care alta biserica a ingrigi sa prospereze moralitatea publica, sa respãndesca lumina a culturii. Ea o face acest'a sub scutulu si intre marginile legiloru statului fãra de a cadã in intrãga sarcina a statului, si acum candu cere sãu astãpta unu ajutoriu pentru unu lucru care este in folosulu statului, sa-lu denege?

Au adusu inainte unii ca lipsesce influinti'a statului si din caus'a acest'a statulu nu pãte dã ajutoriu, unde elu nu are nici unu amestecu. Argumentulu acest'a nu are baza pre realitate. Totu organismulu bisericeii nãstre stã sub priveghiarea suprema a statului si a legiloru acestuia si asiã nimic'a nu se pãte intemplã nici in scãla nici in biserica, sãu viceversa, contrariu asiedieminteloru pre care este intemeiata ordinea in statu. Biseric'a asiã dara recunoscuta de statu si prin urmare si scãlele ei, nu suntu elemente eterogene, cari sa aiba scopuri afara de periferi'a legiloru tieriei, ea, si prin urmare scãlele ei, nu este in intiesulu acelu de sine, cá sa pota face lucruri cari sa eschida interesele statului si in fine fiindu prin legi de ale statului sub suprem'a priveghiare nu se pãte dice ca este absolutu esempta de influinti'a statului.

Dara o majoritate o respinge dela sine si o considera si tratãza de straina i denega unu ajutoriu scolicu pentruca scãla nu este sub manipulatiunea guvernului deadreptulu. Ce voru cugetã acei loviti mai deadreptulu din archidiecec'a nãstra? ce acei ce se tienu de metropoli'a nãstra intrãga, candu se vedu considerati asiã de masteru de cãtra legislatiunea, carea erã chlamata sa imbratisieze pre toti de o potriua cãti suntu pre teritoriulu corãnei Stului Stefanu.

Noi sperãmu ca va veni tempulu candu parintii patriei voru veni la alte convingeri in privinti'a instituteloru confessionali si voru vedã ca aceste suntu folositorie statului si din punctu de vedere moralu si materialu si chiaru si politicu si ca subventiunii cã cea reieptata suntu pentru bugetu cu multu mai usiãre de cãtu suntu spesele cele enorme pentru institutele ce stau sub direct'a influintia a guvernului.

Concetatiuniloru nostri din Brasiovu si preste totu archidiececaniloru nostri le recomandãmu pacientia si sincera grupare in giurulu institutiuniloru nãstre bisericesci garantate prin legile statului, cãci numai astfelu voru fi in stare a tienã departe dela sine alte amenintiãri si numai asiã voru putã convinge, de-si mai tardiu, pre cei ce astadi se vede ca au alte pareri despre noi, despre salutariele nãstre scopuri si intentiuni in tôte afacerile nãstre bisericesci si scolari.

Revista politica.

Universitatea fundului regescu si-sa incheiatu activitatea sea resolvindu in tempulu indatinatu tôte agendele ordinari.

Din decursulu discussiuniloru cari s'au invertitu in sfer'a presemnata a agendelu, relevãmu doue momente remarcabile. propunerea deputatiloru romãni pre care cetitorii nostri o potu ceti in totu cuprinsulu ei la altu locu, de a se anulã dotatiunea scolara dela 1850 si a se face partasi la dens'a cã la o proprietate comuna toti locuitorii fundului regiu, si pre urma propunerea deputatului sasu Dück —

spriginita firesce de toti deputatii sasi — de a se sustienã integritatea politica a fundului reg., va sa dica sistemulu privilegielloru.

Propunerea dintãiu ce ne intereseza mai de aprãpe, s'a datu in siedinti'a de Mercuri comisiunii scolari, iãr' in siedinti'a de Vineri s'a amenatu pre alta sesiune*) si asiã urmãrile ei suntu fãrtie problematice.

„Tageblatt“ de aici este neman-gaiata de temeritatea deputatiloru romãni, cari au spriginitu propunerea in cestiune facuta de dep. R. a. c. i. u.

Numai punerea degetului pre rana si inca a casianatu mare durere, ce aru face „Tageblatt“ candu dreptatea aru veni odata si pre pamentulu nostru si folosele materiali in fundulu regiu s'aru impartu dupa egalitatea de care se vorbesce demultu dara nu putemu ajunge la dens'a?

„Pester Lloyd“ se grabesce a dã guvernului ex officio calculu de lauda pentru tactulu cu care s'a portatu in decursulu desbaterei financiãli. Guvernulu dice organulu sinceru, are causa sa fia multiamitu cu decurgerea si rezultatulu desbaterei si sa se bucure de succesulu ce a obtienutu. Superiotatea si legatur'a interna a partidei s'a manifestatu in modu stralucitu.

Prelãnga soliditatea probata a partidei „P. L.“ relevãza si unele triumfe oratorice reportate de ministri. Succesele parlamentari, cuceririle personale, manifestatiunile eclatante de incredere sa desdauneze guvernulu pentru nesuinti'a sea sincera, de a aduce ordinea si siguritãtea in bugetu.

Dupa acestu panegiricu „P. L.“ trecendu apoi la situatiunea economica dice, ca in parlamentu s'au reportatu victorii preste victorii, a cãroru spese le platesce poporul, dara in paturile de jos ale esistintiei nãstre economice crisa a nimicitãria rãde la rãdecinele bunei stãri natiunali. Acesta crisa nu se pãte ignorã. Comerçiu stagneza, nepotendu-se miscã liberu din causa, ca relatiunile nãstre de creditu suntu destramate. Sãrtea miculu posesoru e desperata. Acestu reu care rãde la medu'a economiei natiunali nu se pãte delaturã prin cuventãri parlamentari, prin triumfuri oratorice reportate de ministri si prin incheierea de imprumuturi favorabile. Aci e verb'a de fapte seriose, de medilãce practicabile. Cã remediulu pentru a redicã comerçiu ce stagneza, „P. L.“ recomanda infintierea bancei natiunali, prin care s'aru putã regulã raporturile nãstre de creditu si provãca pre ministrulu Szãll sa pasiãca in Vien'a cu tãta energiã in acestã afacere vitale. Sãu sa faca o transactiune cu banc'a natiunale din Vien'a sãu sa rumpa ori ce legaturi cu acestu institutu, care se pãrta cu unu arbitriu nemarginitu. Regularea bancei aru da aventu nouu comerçiu-lu si industriei.

Relativu la inbunatãtirea sortiei posesorulu de pamentu, „P. L.“ recomanda ce e dreptu restringerea legiloru de usura, dara nu astãpta dela sistarea acestoru legi de usura deschiderea de noue isvãre de creditu. Mai bunu si mai practiculu medilãce este infintierea unu institutu de creditu fonciaru. Ide'a in sine sunatãsa si vitale esiste degia, guvernulu sa-i dee forma concreta.

*) Dupa „Hr. Ztg.“ e respinsa cu totulu, trecendu Uqiv. preste ca la ordinea dilei. R.

Epistole dela tiãra.

Amice! Continuu corespondinti'a mea, dẽca ti-asii scrie acest'a cu dese cu descrieri cu vesti nãue si cu òre-care farmecu poeticu, credu, ca o ai ceti mai cu gustu, nu facu acest'a, fiinduca nu voiescu sa-ti electrisediũ sentiulu, ei voiu sa desteptu o judecata liniscita.

Tractãmu despre necasuri si lucrulu e seriosu. Nu e vorba de incãntare si de marire, ci de ingradire, de spriginu, de esemlu si intarire.

Cãndu romãni suntu indreptati numai si numai la ajutoriulu propriu, numai la ei insisi; candu se lucra, ca luminele nãstre cele abiã cã vapãietulu, sa se stinga, cã prin intunerecu sa ne traga in alte pãrti sãu sa ne impinga la vre-o prapasthia; candu vedindu cu ochii ne desgradimu si seracimu; atunci e necesitate a ne reculege, a face fia-care destulu chie-mãrei sele si cu totii a aretã o viãtia sociale dẽmna si insufletita.

Amu disu in epistol'a mea de mai nainte, ca 'ti vomu scrie ce-va despre viãtia nãstra sociale in asemanare cu cea din nainte de anulu 1848; de viãtia religionare bisericesca constitutionale si morale.

Tu vei vrea - pãte - se afii pre cine si ce intielegu eu prin viãtia sociale. De, sa-ti aretu acest'a, sa-ti aretu si scopulu ce credu eu ca are. Asemenea voiu urmã si la viãtia religionaria bisericesca si morale.

Sub viãtia sociale intielegu eu: familiã romane adeca: romanu ju-ne, copilul, servitoriu, care traiescu la olalta si vinu in atingere desu unii cu altii. Mai multe familiã fiindu la olalta compunu o insotire cum ai dice o comuna, unu orasiu nesce membri aruncati — cum se dice — ca intr'o gradina, cu scopu, cã se lucre, se asude cu toti la inflorirea la cultivarea gradinei, cã din suculu planteloru se stãrca balsamulu la suferintie, din fructulu arboriloru nutrimentulu la lipse si din parfumulu floriloru cultivate o multiamire.

Astu-feliu de scopu asteptu eu dela viãtia sociale, ajutoriu imprumutatu sãu mangãiere, inmultirea averei si dela cei cultivati dela carturari lumina incantare si multiamire. — Viãtia sociale fatia de cea singurateca arãta òre-care gradu de cultura comuna. Conditionile ei suntu: intielegerea, amicitia, ajutoriulu imprumutatu, fãra acestea, dupa parerea mea, nu se pãte cugetã la o viãtia sociale. Este o necesitate care putieni o simtimu. Este: onãrea familiaria, onãrea sociale. Arunca o privirã in catrãu vei vrea la noi si aceste stindarde ale tempulu modernu — la noi — nu suntu pretiuite. Dẽca nu suntu aci acasa cautate apeii cum astepti tu, cã sa se intrepue cine-va pentru onãrea natiunale? Nu cere arma dela omulu care nu o cunãsca. Aratai-o mai intãiu.

Dara, sa ne vedemu noi cum eramu si cum suntemu.

La romãni inainte de 1848, nu se scriã nu se invetiã de acestea ci — precum amu vedutu cu totii noi cei mai betrani — se aretã prin esem-ple pipaite prin fapte ceea ce vrea se aiba romãnulu si publiculu romãnu le urmã. De altfelu atunci societatea erã subjugata si viãtia membriloru torturata —

Urma romani in tôte acelu Principiu ce-lu canta poetulu:

Rabdarea 'n tóte statornicie,

Cu barbati'a vomu birui,

Ori-ce necasuri ori-ce agonie

Cu care furii iad - de aru fi

Mai întâiu onórea apoi averea întâiu nati'a apoi ghioiciulu.

Acésta scóla se vedé in viéti'a sociale romana de atunci.

Astadi ce vedemu ?

Vedemu inca unu principiu pre care iér' poetulu românú 'lu aréta:

„Lumea e o comedia mucalita jucata de prosti, in folosulu celoru dibaci.“

Societatea romana, erá o scóla publica, o scóla mare cum o numiá unu medicu românú: Universitatea poporului românú, in ea capetá lumina ce-va sciintia si esemplu capetá fapte morale de caracteru si de virtuti. Astadi te rogu trage cu urechi'a si pune ochiulu ageru ca vei aflá in multe locuri contrariulu: fapte de imorale, egoismu, sarlatanismu. „Adi virtutea e o taina care raru se desvescesce, indemnu a face bine resplata nu primescse.“

Atunci privea societatea la unu barbatu invetiatu la unu barbatu bisericescu, cá la unu patriarchu adi întorce dosulu cându andu de ei; atunci erá incredere scól'a de esemplu, adi e neincredere si smintéla; atunci barbati distinsi din comuna din orasiu se luptau, se espuneau, se jertfeau adi e ingrigire numai de sine. De acést'a „cele mai multe rele nu vinu „de afara nu le aducu strainii ee ni „le facu tóte, ci pamenteni de ai nostri, o ruda séu unu frate.“

In fine la viéti'a sociala, inca aru fi se fia o tianta. Intarirea nóstra inlauntru si in afara trebuie se o atientim la numerositatea poporului nostru. De sta acésta, atunci trebuie sa ne basámu pre publiculu nostru. Si ceea ce voimú a fi in parte, trebuie sa fimu pentru intregu corpulu natiunalu. Spre acestu scopu organismulu nostru trebuie basatu pre morala incredere si ingradire, cá cu pártile sociali cele mici se constituimú o parte mare a-deca natiunea.

Cáci totu poetulu cânta:

„Cresceti dar' prin infratire

Cáci tari'a sta in unire

Eata onóre si virtute

Singure mái dainuescu

FOISIÓRA.

Esortatiune,

la sânt'a Evangelié dela Luc'a c. 24 la Inaltiarea sântei cruci 14 Septembrie.

(Urmare)

III. Chiamarea lui Petru, care se numiá atunci Simonu a lui Iacobi si Ioanu fiii lui Zevedeu la apostolie si supunerea lorú are multa insemnatate. Ómenii urméza indemnurile fresci mai usioru, ei bucuosu mergu la placeri, la desiértaciuni, la nezorii la peccate.

Dela acésta cale a voitu d. Chr. prin scól'a sea evangelica se abata pre ómeni prin invetiaceii sei. Si de acést'a dise lui Petru lui Iacobi si Ioanu: veniti sa ve facu venatori de ómeni, cá se-i prindeti din drumulu reu, se-i aduceti la cunoscenti'a de sine, se-i faceti a se pregati pentru fericirea eterna. Spre acestu scopu aveti a ve iubí unii cu alii si chiaru si pre invetieci Petru Iacobi si Ioanu au ascultatú si bine a facutu, cáci tóte peccatele isvorescu din neascultare. Si cu acést'a invéti'a: se ascultámu de Ddiu de parinti de invetiatori si de legi. Cu acésta ascultare invingemu cele mai mari rele, adeca: neunirea, desbinarea si chiaru nenorocirea.

IV. Folosulu ascultárei e mare si se vede in aca societate crestinésca unde e: lumina invetiatura, pace si linisce; acolo e imperati'a lui Ddiu: unde urméza ómeni credintia iubirea adevérule, dreptatea, acolo folosulu se simte prin multiamirea lorú interna.

Faptele mari si placute

Urm'a nóstra o vestescu

si

De cátu avutia

Luata cu tradare

Mai bine omenia

Darulu celu mai mare.

Viéti'a religionaria bisericesca

dupa parerea mea nu se póte vedé altu unde-va decátu in educatiunea nobila. Te rogu spunemi unde se imparte la poporulu nostru sementia culturai morale; unde se predá invetiatur'a tariéi, a jertfeloru, a caracteroru a barbatiloru devotati? Trecutul romaniloru aréta astu-feliu de barbati destui chiaru si din membrii societátiéi fára carte. De acést'a eu dicu fára alte argumente, ca déca pre poporulu nostru celu de sute de ani apesatu si de inimici inhatiati 'lu affi cu o viéti'a morale de modelu fatia de celelalte cari au graduri de cultura cá elu; 'lu affi dicu cu simtiu de compatimire chiaru si cátra strainii; acésta educatiune o a primitu o a datu i-o a inradecinatú religiunea, biserica. Un'a e pórtá la viéti'a morale alt'a e naia cu cari caletorimú in acésta viéti'a scurta. Inchideti bisericele si luati religiunea poporului si veti vedé, cum e omulu selbatecu.

Inainte biserica incuragiá, da unu spiritu insufletitoriu si religiunea ridicá necasurile de pre inim'a poporului nostru, adi pare ca lipsescu in multe locuri aceste insusiri. Ce e dreptu trebuie se spunemu.

Demnitata bisericeii pare ca nu se padiesce cá odata, pare ca unii se credu intr'unu mecanismu si atunci se deóchia, ca nu sentiescu ceea ce facu.

Punctualitatea si asiá numita slava fie de armonia fie de podóba fie de zelulu barbatiloru bisericesci nu le affi in multe locuri.

La esecutarea formeloru religionari si la corespunderea legiloru bisericesci nu affi in totu loculu esactitate si acestea dau destulu motivu pentru decaderea vediei bisericesci si religionari. —

Alt'a erá inainte de a. 1848, románii nostri atunci cându vedé unu carturariu cetindu in biserica 'lu ridicau in slava de laude.

Astadi, cându andu despretiundu

V. Scól'a invetiaturei crestinesci cuprinde conducerea la fericire. Ea forméza barbati luminatori, jertfitori forméza caractere. Apostolii au fostu acei'a, cari s'au jertfitu pentru acésta scóla. Ei au inrolatu multime de ómeni cá crestini, au stensu mila si au impartitu nenorocitoru; ei sub góne au fostu torturati chinuiti si nu s'au abatu delá acésta chiamare inalta. Petru chinuitu sub imperatulu Neron, Iacobi sub Irodu, Agrip'a si Ioanu sub Domitian a fostu pusú in untu de lemnu fertu. Deci nici ostenéla, nici fómea nici tortur'a cea mai grea nu-i au abatu delá acea chiamare. Astfeliu ni se aréta ei modele de caractere, de viéti'a si de indurare cátra omenimea care suferea. Multime de ómeni prin invetiatur'a lorú i-au adusu delá paganismu, delá intunerecu la lumina la fericire. Multime de nenorociti au fostu ajutati. Dintre ei multi ómeni vediuse de nenumerate ori pre acelu schiopu — schilavu — care cerea la portile bisericeii Ierusalimului si apostolulu Petru numai a avutu adevérate mila si l'a mantuitu din starea nenorocita, cáci prin ajutoriulu cerescu — cum aréta faptele apostoloru — Pau tamaduitu.

Eata in câte-va cuvinte cuprinsulu s. evangeliéi despre chiamarea Apostoloru sa urmeze dlui Christosu.

Unulu care a cuprinsu, se o istorisésca si se spue invetiaturile ce ne da acésta s. evangelié.

Esortatiune

la sânt'a Evangelié a 2-a dela Luc'a, pentru a iubí pre vrejmasi.

Acésta santa evangelié invéti'a, ca

si betjocorindu cele bisericesci se scarbescu si dorescu sa nu-lu mai véda. Erá precautiune nu-si uitau nici preotii ca suntu preoti, nici carturarii, ca suntu ómeni intielepti. De acést'a atunci affai patriarhi mici si mai mari, affai conducetori, astadi cautai, ca nu-i affi. Ba dá, pentruca fia-care pare ca simte cum misca spiritulu conducetoriu intrensulu.

Acéstea aru fi si aru trece dara au apucatu in multe locuri tóte spre povernisiu. Si

„Omulu déca apuca se cada la patimi, póte sa-lu sfatuiésca tóta lumea, chiaru si Ddiu de ar' veni si i-arú dice se vie in sentiri nu asculta, ci merge inainte pána ce da in prapastia.

Asiá mi se pare mie ca curge in multe locuri viéti'a religionaria si bisericesca si astfeliu viéti'a morala inca se va deochiá. Omulu se affa in multe lucruri cá maimutia iéra in cele imorali adevérate ca urméza pre cei mai „de frunte“ din societate. Si ce poti dice, cându dlu pretinde atát'a; cându cutare carturariu povetuesce, „ca asiá se potu incurcá lucrurile“ mai bine; cându salariele protopopiloru se cuprindu in ceea ce potu stórcé, atunci trebuie se taci fiinduca, cátra povernisiu mergemu si asiá trebuie se calci.

Deci cine tiene la sine, la natiune si la omenire sa se ferésca de fapte abominali.

Viéti'a constitutionale, bisericesca in dilele nóstre arata ceva ce nu insuffla nici liter'a constitutiunei nici scopulu ei, arata unu resultatu care si pre celu necunoscatóriu 'lu duce la presupunerea, ca noi secerámu fruptele unoru tieseturi de intrigi.

Nu voiu dice multe despre acestu tesauru românescu ci voiu dice, ca lumin'a o impinge prin ochii crestineloru si ei o voru respinge. De diece ani de cându se practica constitutiunea nósta bisericesca si de sése ani de cându s'a sanctionatu ómenii nostri inca nu-i cunoscu — multi — nici scopulu ei. Nu sciu ca ea e cimentulu care léga pártile, nici cunoscu chemarea ca e scól'a tempului viitoriu si credu ca multi nu vedu in ea scutul la lipsele nóstre. — Asiá este, fiinduca in multe locuri destrama si in multe locuri destrabaléza delatura chiaru simtiulu de pietate alu

de vomu iubí pre cei ce ne iubescu, de vomu face bine celoru ce ne facu bine si de vomu dá imprumutu, celoru ce ne dau imprumutu nici unu folosu nu este, ca si peccatosii peccatosiloru facu acésta, ci se iubimú pre vrejmasi, sa le facemu bine, sa le dámu imprumutu nimic'a asteptandu si se fimu induratori cátra toti.

Acésta istorisire evangelica ne da dóue invetiaturi: 1) a iubí pre inimici si ale face bine 2) a fi cu indurare cátra toti.

1. Iubirea inimiciloru nu se cuprindea in invetiatur'a legei vechi. Evreii iubiau numai pre cei ce iubiau pre ei. De acést'a ei priveau mai pre tóte némurile vecine lorú de inimice si cu acelea nu putéu vietui in harmonie, fiinduca nu cautá nici odata sa le faca bine. Domnulu Christosu pentrucá se aduca o viéti'a fratiésca intre tóte némurile, aduce de principiulu invetiaturei sele: „se iubésca pre vrejmasi.“ Si mai incolo invéti'a precum ve este voi'a, cá se ve faca ómenii faceti si voi lorú.“ Cu acéstea a voitu se atraga némurile cá se vietuésca in intielegere, bine la olalta. Ómenii inse nu se deslipéu de datinele lorú rele.

Unu esemplu aflámu pentru acést'a din viéti'a S. Arseniu. Imperatulu Teodoru celu mare invita pre Arseniu, cá se invetie pre cei doi fii ai sei adeca pre Onoriu si Arcadiu. Elu aflámu ca se instruéza de alti filosofi, n'au voitu se primésca invitarea, cáci nu ajungeau la scopu dóue invetiaturi contraste.

ómeniloru si devine cum dicu ungereni cu ei unu cortesiagu.

Numerulu scólororu nu se inmultiesce cum credému; scoli districtuali sustienute de mai multe comune nu s'au infintiatu, ci in multe locuri se cautu numai interese numai salarii, lefuri. Cauta acestu resultatu si-lu affi pre deplinu, iéra indreptarea imoralei scutirea seraciloru vedea biserici nu o affi.

Manuitorii constitutiuni mi se paru séu desgustati séu ca nu s'au familiarisatu cu ea.

Amice! déca urmedi firulu rosiiu la tóte câte ti amu insiratu atunci affi, ca de elu suntu legati multi; cari tacendu propaga imorala si alti sberándu propoveduescu intielepciunea lumei si mai toti nu corespundu vietiei sociali, bisericesci religionari, ci unu impulsu naturalu.

De nu-mi credi asculta istorisirile ómeniloru din orasie si din sate si te vei convinge.

Pre cátu sciu, ca epistolele acéstea cu vaiete cu eremiade desgusta pre cetitoriu pre atát'a sciu, ca cele ce orientéza arata câte ceva bunu si suntu bine primite. De acést'a nu-mi vei luá in nume de reu ca putiene vesti bune, 'ti aducu prin ele, ci de acéstea astepta ceva mai târdiu.

Pána atunci la revedere!

Y.

Propunere

facuta de deputatii románi in siediñti'a Universitátiéi fundului reg. din 3/15 Decembre a. c.

Considerandu, ca atátu asiá numit'a avere „natiunale“ cátu si cea a VII-loru judetie, — care un'a si alt'a provine parte din donatiuni reg. pentru servitie aduse pre altariulu patriei de toti locuitorii, parte din contribui repartitatie asemenea asup'a tuturoru locuitoriloru din intregu fundulu reg., suntu o avere comuna, o proprietate nedisputavera a tuturoru locuitoriloru din intregu fundulu reg., precum s'a recunoscutu acést'a insusi si de cátra O. Universitate prin conclusulu din 17 Maiu 1871; de unde de sine urméza: ca ori ce folosire a cestionatei averi spre promovarea de interese esclusive séu si numai in me-

2. Invetiatura este despre indurare ca binele sa-lu faca crestiniu tuturoru fára interesu. Cine da imprumutu se n'astepte resplata, ca atunci nu e fapta induratóre. Din viéti'a santului Grigorie se istorisescse, ca in acea di, in care nu puté face ce-va mila, nu se sentiá multiamitu, fiindu ca semteacea mai mare multiamire cându poté se faca altor'a bine.

Acésta istorisire scurta a evangeliéi se o dica unu elevu si se spue si cele dóue invetiaturi.

Esortatiune

la Evangeli'a a 3 dela Luc'a c. 7 despre fiulu veduvei din Nainu.

Istorisirea acéstei evangelié este urmatórea: Domnulu Christosu mergea cátra o cetate ce se chiamá Nainu si dupa densulu mergéu si invetiaceii lui si poporu multu. Cându se apropiara de portile cetátiéi vediu, ca ducéu unu mortu spre ingropare si acéla erá fiulu unei veduve din acea cetate. Domnulu Christosu audiendu vaietele ei i s'au facutu mila de ea si i-au disu „nu plánge.“ Dupa acést'a atingendu-se de patulu cu care ducea mortulu, i-au disu mortulu; scóla. Indata a inviatu mortulu si a inceputu a grai si l'au datu pre elu mamei sale. Cei ce au vedutu acést'a toti s'au miratu marindu pre Dmnedieu.

Din acésta s. Evangelié trebuie sa invetiámu 1 loculu unde s'a intemplatú istori'a, 2. Compatimirea séu mil'a, cátra cei superati si a 3 minunea.

1. Loculu unde s'a intemplatú

sura prevalentă, — a conproprietari de ună séu alta naționalitate séu confesiune, — vătămă, și nu fără drept, — sentiul de dreptate, e o desconsiderare, și evidentă scurtare a celorlalți conproprietari, cari aparțin la alta naționalitate și alta confesiune;

Considerandu, ca ideile fundamentale, de cari a fost condusă O Universitate la an. 1850, cându prin concludul din 22 Augustu 1850 Nr. 1280 s'a destinatu pre séu institutelor de invetiamentu ale conlocuitorilor săsi asiă numit'a dotatiune scolară de 52,500 fl. v. a. — precum: *zur Erhaltung unsers sächsischen Volksstums für die evangelisch sächsischen Lehrstellen und Seminarien*, — constata evidentu și în modulu celu mai elocuinte: ca întréga dotatiunea de 52,500 fl. v. a. la anu e dedicată spre promovarea de interese speciali ale confesiunii evang. luterane și ale conlocuitorilor de naționalitate sasésca, cu postpunerea și desconsiderarea intereselor culturale ale celorlalți conproprietari și conlocuitorii din fundulu reg.;

Considerandu ca concludulu O. Universității de mai susu s'a adus în modu ilegalu, fără ascultarea și invoirea a respectivelor municipii, — în unu tempu anormalu, sub starea de asediu și cându organele regimului de atunția nu cunoscă nice pre departe natur'a averei din cestiune, și în fine ca prementonatulu concludu s'a substernutu spre pré înaltă aprobare în modu incompetentu și ilegalu prin ministrulu cultelor de atuncea contele Thun, cu ocolirea ministeriului de interne, de a cărui resortu s'a ținutu obiectulu, fiindu averea, despre care s'ana instrumentulu de dotatiune de natura comunala și nu confesionala;

Considerandu, ca disproportionea, ce resulta din dotatiunea scéloru, gimnasielor și a seminarielor confesionali sasesci cu 52,500 fl. v. a. la anu, încependu dela a. 1850 fatia de câte 3000 fl. v. a. ce s'a preliminaru la a. 1868 pentru gimnasiulu evang. reformatu din Orestia și celu gr. or. din Brasiovu, și adausulu de 2000 fl. v. a. preliminaru la a. 1872 pentru celu din urma, — e atâtu de batătoare la ochi, încātu vătămă și trebuie să vătămă pretensiunile juste însuși ale conproprietarilor de confesiunile gr. orientala și evang. reformata, și

acésta minune a dlui Christosu a fostu cetatea Nainu. Acést'a eră în Galilei'a de către méza nópte. Galilei'a avé 13 cetăți între cari eră Capernaum și Nainu cercetate mai desu de către mântuitorulu Christosu. Dela Capernaum mergea d. Christosu, către Nainu și aici întimpinendu pre cei ce ducé pre fiulu veduvei la îngropare, l'au inviatu.

2. Compatimire și mila a aretatu d. Christosu prin acésta minune, fiindu ca atunci; cându s'au apropiatu de partile cetății vedindu multimea poporului, care petrecé mortulu și audiendu pre veduv'a acea, ca plângé pre fiulu ei cu durere mare, pentru ca n'avé nici o mângaiere în sprijóna nimeru numai dela fiulu ei asteptá acést'a. D. Christosu a hotarítu se atraga compatimirea și mil'a acéloru petrecatori și aléa o scóla pre viitoriu pentru acést'a. Elu vediu ca plânsulu veduvei nu a deteptatu nici o mila la acei, cari petrecéu fiulu ei, ci ei mergéu povestindu rediendu și fără rânduiéla pre cum adesea se întempla și pre la noi încātu se recomandă petrecatori fără sentiamentu și fără cultura. Domnulu Christosu prin minunea sea i-a facutu sa fia atenti și sa se întrebe pentru ce s'a întemplatu acésta? Ei cugetându și au respunsu, ca pentru mil'a veduvei a facutu acésta minune mare și pentru că se straplântă la inimile ómeniloru compatimirea și mil'a de acést'a merse și se atinse cu mân'a de patu ádeca de lemnele cu cari ducéu mor-

acést'a cu atâtu mai vertosu a conproprietariloru de confesiunile romano și greco-catolica, pentru a căruru scopuri culturale nu s'a spusatu și nu se speséza nici bateru unu cruceriu, de-si conproprietarii aparținatori la aceste confesiuni se afla în numeru considerabilu pre terenulu fundulu reg.;

Considerandu ca starea actuala a averei, — care este averea tuturor locuitoriloru din fundulu regiu, — nu permite sub impregiurările de fatia (și nu deschide prospecte nici pre viitoriu) — defigerea unei dotatiuni corespunditoare dreptății și ecuitabilității, — spre scopuri culturale ale conproprietariloru nesasi, fără a se alterá concludulu din 22 Augustu 1850 Nr. 1280 pre câtu de avantajosu confratiloru săsi, pre atâtu de prejudiciosu pentru ceilalți conproprietari ai averei, și conlocuitorii de alte naționalități și confesiuni din fundulu regiu;

Considerandu ca prin impartirea cuotelor din dotatiunea de 52,500 fl. v. a. la anu, togm'a conproprietariloru din municipiele: Orestia, S. Sabesiu și Mercusa, — în cari municipii e mai puțină reprezentatulu elementulu sasescu, — li s'a facutu cea mai mare nedreptate, cea mai simțiabila scurtare a dreptului loru de conproprietari, de óre-ce întréga cuota a acestor municipii, de-si au parte atâtu la averea „nationala“ câtu și la averea asiă numita a VII-lor judetie, — abiă face 1300—3500 fl. v. a. pre cându cuota municipiiloru: Brasiovu, Mediasiu și Bistritia, — cari municipii la averea VII-lor judetie nu au nici o parte, — fără cele 7000 fl. pentru seminaristi, (punctu III și IV din instrumentulu de dotatiune) face la fia-care câte 5000 fl. v. a.;

Considerandu ca prin consumarea totala a venitelor din averea comuna și în urm'a concludulu din 22 Aug. 1850. Nr. 1280, — spre scopuri culturale esclusivu confesionali și nationali sasesci, — s'a facutu imposibila asemnarea mai departe a venitelor prasite (dupa acoperirea speselor de administratiune) spre scopurile indicate în p. 10 și 12 din Rescriptulu aulicu dno 15 Octomvre 1791. Nru 5803, unde se dice apriatu:

„Proventus autem residui, ad erigendas scholas et ecclesias in pagis sive saxonis sive valachicis, presertim ta-

tulu și lau inviatu și lau datu mamei sele. Din viét'a ómeniloru de pre atunci, despre care istorisesc și alte Evangeliu, aflámu, ca eră puțină mila către cei ce suferéu. Astufeliu între cei asupriti veduvele erau tare asuprite, căcile dice fariseiloru „mâncati casele veduvelor“ și de acést'a au trasu mântuitorulu mila ómeniloru către acésté. Unu esemplu arata și istoria pentru compatimire. Pre tempulu imperatului Maurice Persii au calcatu pamentulu crestiniloru și au luat multime de robi. Persii au cerutu sa rescumere cu o moneda de auru pre fia care robu. Maurice petrecendu-si n'au voit si s'au omoritu 12 mii de crestini rămânendu familiile plângendu și jelindu.

3. Minunea a fostu și cá semnu sa aréte d. Christosu puterea dumnediéri sele. Ómenii de pre atunci avéu cunoscintia de proroci și mai alesu evreii, in sa prorocii asemenea minuni nu facuse. De acést'a au disu, cei ce au vedutu „ca propocu mare s'au aretatu între ómeni și au începutu a crede în invetiaturile lui.

Acésta sânta evangeliu lucra asupr'a sentiamentelor ómeniloru. Domnulu Christosu a voit se cultiveze cugetulu și sentiamentele ómeniloru apoi se îndrepteze actiunile séu faptele lor.

Unulu din elevi, care scie acésta istorie se o istorisescă și apoi se aréte și invetiaturile ce cuprinde.

libus, qui proprios alodiales proventus exiguos vel nullos habent, — *aequa lance convertendi sunt*;

Considerandu ca onor. Universitate dela an. 1850 a emis la edarea instrumentulu de dotatiune dno stipularea dreptului de controla ce compete jurisdicțiuniloru proprietari asupr'a folosirii a dotatiunii din cestiune, prin care omite, onor. Universitate nu are pentru totu-déun'a ocaziune de a se potea informá și convinge despre aceea: déca dotatiunea nu se folosește fia și numai în parte spre scopuri straine, de însuși determinatiunile mentionatulu concludu, adusu în modu și forma ilegalu.

Considerandu ca totu în urm'a concludulu din 22/8 1850 s'a sistatu dotatiunea de stipendii în suma de 50,000 fl. m. c. creata de preinaltele locuri cu reser. aulicu din 29 Aug. 1808 Nr. 6294. — pe séu ascultatoriloru de drepturi din fundulu reg.: absque discriminé nationis, et confessionis;

Considerandu, ca totu din punctele de vedere de mai susu, legalitatea concludulu din cestiune a fostu combatuta și de reprezentantii municipala a scaunulu Orestiei in ca. 1871;

Din tóte acestea considerante se propune, cá onor. Universitate se concluda:

I. Concludulu Universității dno 22 Augustu 1850 Nr. 1280 se nulifica și se pune afara de vigóre;

II. Acestu concludu (I) sa se substérna prin o reprezentatiune speciala Esc. Sele Dlui Ministru reg. ung. de interne, cu rogarea, cá în meritá a apreciare a considerantelor premise se esopera préinált'a aprobare regésca;

III. Asemnarea asiă numitei dotatiuni scolare, despre care tractéza concludulu din 22/8 1850 Nr. 1280 sa se sisteze cu finea an. scol. 1875/6 avendu a se notificá despre acést'a Consistoriulu sup. ev. luth. din Sabiiu;

IV. Universitatea delegata sa se îndrumeze, cá sa prelucré până la cea mai deaprópe intrunire a Universității unu proiectu de dotare a tuturor institutelor de invetiamentu din fundulu regiu conformu dispositiuniloru cuprinse în préináltulu rescriptulu aulicu din 15 Ocmvre 1791 Cr. 5803 precum și în consonantia cu art. 53 din an. 1868 §. 23. și art. 38 din a. 1868 §. . și în proportiune corespunditoare atâtu intereselor culturali câtu și dreptului de conproprietate alu locuitoriloru din fundulu reg. avendu a luá în deosebita consideratiune invetiamentulu popularu.

Sabiiu 14 Decembre n. 1875.

★ O manifestatiune politica.

La 13 Decembre n. celebrulu profesor din München, Dr. Holtzendorf, care a aperatu pre Arnim înainte tribunululu din Berlinu, cercetaudu capital'a imperiulu austriacu, Vien'a, fu invitatu la o petrecere cordiale în sal'a reuniunii autoriloru și jurnalistiloru, „Concordia“, la care participara mai multe notabilități din resiedintia imperiala: Dr. Unger și Glaser, și fostulu ministru cavaleru, Scherling s. a. Wiener, sieful „Concordiei“ deschise petrecerea cu o cuventare plina de umoru, în care felicitandu pre stralucitulu óspe din Germani'a dise, ca acést'a cunósce pre jurnalisti din studiulu seu asupr'a temniteloru, în cari au gemutu reprezentantii opiniunii publice pre tempulu, cându censur'a aspra sugrumá în nascere ori ce idea liberala. Celebrulu juristu respunse la aceste felicitări cordiale într'unu discursu cu asemenea umoru.

La toastulu Dr. Kopp, care si aduse aminte de celebrulu ministru din anii 60, caval. Scherling folosindu-se de ocaziune respunse, ca densulu cá unu capu încaruntitu în mijloculu fluctuatiuniloru politice s'a convinsu, ca diurnalistic'a, pre care densulu a ig-

norat'o pre acele tempuri, a devenitu astadi o fortia publica, înainte cárei trebuie sa se plece și densulu. Se întielege, ca asemenea declaratiune din partea unui barbatu cu unu trecutulu politicu stralucitu fu salutata cu unu aplausu freneticu de către reprezentantii pressei.

Mai de mare însemnatate inse este alt'a pronunciare a celebrulu ministru, de care și românii léga o suvenire politica placuta, și anume densulu reflectandu la ide'a de a împreună Austri'a cu Germani'a într'unu imperiu mare germanu, pentru care ideea a pledatu eluși în parlamentulu din Frankfurt, dise, ca *ideelele trebuie puse mai de multe ori în lucrare, odala totu trebuie sa se realizeze.*

Acést'a declaratiune pronunziata în foculu suveniriloru trecute de către unu barbatu cu trecutulu remarcabilu a provocatu, cu deosebire în publicistic'a guvernamentala a Austriei, o sensatiune surprindetória. Forti'a impregiurárilor, noulu imperiu germanu realizatu pre alte căli, cu unu evenimentele istorice, dicu guvernamentali din Austri'a, a trecutulu la ordinea dilei preste acestu idealu, la a cărui realizare a lucratu cu zélú neobositu într'unu siru de ani actualulu siefulu alu justitiei austriace.

În fine mai amintim, ca la banquetu Dr. Kopp si-a terminatu toastulu cu strigarea: *sa traisca ministrulu Scherling*. Fraparea spiriteloru facu pre oratoru sa se esplice și densulu și dise îndata, ca cuventulu „ministru“ se referesce numai la trecutulu stralucitulu barbatu, iér' nice decum la presente.

„République française“ aduce o corespundintia semnificativa fatia cu evenimentele din orientu și pre care o gasim în „le Nord“ dela 3 Dec.:

Prin acestu singuru faptu, dice corespundintiele foi parisiane, ádeca luarea Egiptulu în posesiune de Engliter'a, „acésta putere care s'a desinteresatu în cestiunea orientulu, deschide portile la doi luptatori, pre cari Rusi'a și Austri'a se sílescú de mai multe luni a le ținé închise. În adeveru întregitate imperiulu otomanu este astadi atinsa chiaru de acua putere care s'a aretatu până acum cea mai gelósa protrectrice. . . În privintia luarei acestei posesiuni, situatiunea Rusiei și a Austriei fatia cu partile prigonitóre ale Turciei și ale insurgenților, și situatiunea a loru reciproca fatia un'a de alt'a se schimba cu totulu. Fia-care din ele este îndemnata de Engliter'a a face la rendulu seu actu de luare de posesiune. Ținerea bunelor raporturi între ele devine prin urmare, déca nu imposibila, celu puținú îndoiósa. Ajunge pentru cá sa se schimbe în ostilitate, și chiaru în resbelu cá luarea în posesiune de un'a séu de alt'a, a provinciiloru slave ale Turciei sa fia garantata de spriginulu eficace și materialu alu cabinetulu din Berlinu. În asemenea casu acést'a va rechiamá în schimbu, angajamente cari i voru deslegá mânilé pentru urmărirea tintiriloru sele, fia în partea Franciei, fia în a Olandei.“

„Se póte cá guvernamentulu rusu, care voiesce pacea într'unu modu seriosu, și va pune tóte sílintiile pentru a departá acestu nou pericólu, și ca cu ajutoriulu Austriei, va ajunge a duce la unu bunu sfarsitu oper'a de conciliatiune care a întreprins'o între Turci'a și raialele revoltate. Dara sa nu ne facemu ilusiuni, acést'a nu va fi decātu o linisce momentana. Pentru a se amaná, se voru aretá dificultăți, la unu momentu datu, cari nu se póte resolvá, complicatiunile voru fi mai multu cá sigure. Prin faptul Engliteriei, succesiunea orientala este deschisa în conditiuni nóue. Engliter'a si-a regulatu din nainte partea sea. Rusi'a și Austri'a potu sa-si aléga momentulu pentru cá sa-si aléga partea

oru, dara mai curendu séu mai tar-
diu ele o voru face si voru fi fortati.
Ca o voru face intr'unu comunu a-
cordu si amicalu, este putienu proba-
bilu, — de esemplu, venindu inaju-
toriu tesaurulu turcu cu astfeliu de
condituni, cum a venitu si Engliter'a
in ajutoriu Chedivulu, — nu, ceea
ce e mai indoiosu, ca ele o voru face
separatu si intr'unu modu ostilu, in-
tr'unu casu cá si in celalaltu si pen-
tru un'a cá si pentru cealalta sprigi-
nulu Germaniei devine indispensabilu,
dara acestu spriginu o repetu, este
ruperea intielegerei dintre trei si din-
tre patru, este pentru doi din princi-
pali asociati celu putienu, violarea an-
gajamentelu contractate: in ori-ce
stare a causei, este pentru principele
de Bismark unu mijlocu de a-si relua
deplin'a libertate de actiune, adeca de
a urmarí planurile sele contr'a Fran-
ciei si contr'a Olandei; de a seversí,
intr'unu cuventu, unitatea germana
dela marea Nordulu pâna la Adriatic'a.

In legatura cu cele de mai susu
publicámu si proiectulu de reforme
ce se gasesce in „Tagblatt.“

1. Tuturulu triburulu cari lo-
cuiescu la frontarile Muntenegrulu li
se va confirmá din nou drepturile si
privilegiurile câte au fostu garantate
dupa insurectiunea dela Vucaovicu.
Acesce drepturi si privilegiuri
consta:

1. Triburile potu singure sa-si
aléga straysini loru s'au sefi adminis-
trativi; 2% ele 'si alegu liberu jude-
catorii loru.

3. Pórt'a nu se va amesteca nici
in administratiune nici in justitie; 4%
strajsinu primescu dele guvernulu unu
tratamentu determinatu; 5 la suta
triburile voru fi scutite de impositu
cinci-spre-diece ani.

2. Bosni'a si Erzegovin'a, cari au
formatu pâna acum una vilaietu, voru
formá de acum inainte dóue provincii
administrative separate.

3. Fia-care provincie va avé unu
guvernulu si unu subguvernatoru; celu
dintâiu va puté fi crestinu, celu de
alu doilea va fi totudéun'a alesu din-
tre crestinii notabili ai tieriei.

4. Pre lángha fia-care guvernulu,
va fi o diata provinciala si unu consi-
liu de administratie. Diet'a va fi
numita prin electiune si compusa de
crestini si mahometani, alu câroru
numeru va fi proportiunale cu tîfr'a
populatiunei. Acésta dieta va avé pu-
terea legislativa in tóte afacerile re-
lative la cai si comunicatiune, la sa-
lubritatea publica, la comerciulu si la
agriculturu. Se ntielege ca legile nu
voru fi valabile de cátu acelea cari
voru fi confirmate de sultanulu. Con-
siliulu administrativu va avé voce de-
liberativa in tóte afacerile importante
de administratiune, pentru regularea
câror'a guvernulu va trebui totudé-
un'a sa consulte consiliulu.

5. Comunele administréza ele sin-
gure afacerile bisericeii si ale scóleloru.
Pórt'a 'si reserva numai unu dreptu
de inspectiune si de supraveghiere
asupr'a scóleloru.

6. O completa corespondintia
administrativa este acordata comune-
lovu politice. Numai satulu esercia po-
liti'a polica. Administratiunile comu-
nale impartiescu si le ridicu, conform-
mându-se la cea mai stricta justitia; ori
ce contribuabilu póte recurge la gu-
vernulu déca crede ca sarcinele sele
suntu pré grele.

7. Ori ce sefu de familia este
proprietariu de asupr'a si dedesuptulu
imobilelu si a pámentulu.

8. Codulu Napoleonu va fi adop-
tatu; va fi o curte de apelu la Sera-
jevo, dara curtea de casatiune va fi
la Constantinopole.

9. Mueéke (prescurtate din co-
ranu si din legile civile) va remáné

in vigóre in tóte afacerile contencióse
intre mahometani.

10. Dijn'a si tóte celelalte impo-
site de aceiasi natura suntu abolite,
dara se va stabili unu impositu fon-
ciarulu si alte impositu basate pre pri-
cipiele justitiei moderne.

11. Amendóue limbele tieriei voru
fi oficiale.

12. Tóte dările in natura si Ku-
luck (prestatiune gratuita si claca)
suntu abolite.

Astu-feliu este proiectulu reforme-
meloru care, dupa „Tagblatt,“ Pórt'a
le va supune oficialu puteriloru.

Varietâti.

* * * *Crestinismulu in Africa meri-
dionala.* — D. Stanley, in un'a din
scrisorile sele cátra „Daily Telegraph“
si „New-York Herald“ adusesse la cu-
noscintia publiculu o cerere adresata
Angliei de regele Mtes'a, sefulu absolu-
tu a unei frumóse tieri ecuatoriale
situata la nordu de Victori'a Niyanz'a.
Acestu principe africanu ofera cele
mai bune servicie a sele anglesiloru
cari aru voi sa-si ia sarcin'a amerge
sa intruiesca popórele sele in religi-
unea si civilizatiunea européna. D.
Stanley calculá la 5,000 liv. st. chel-
tuitele unei astu-feliu de misiuni.
Dejá 10,000 liv. st. au fostu depuse
pentru acestu obiectu in mánile comi-
tatalulu societâtiei misiuniloru bise-
riceii englese de cátra unu domatoriu
a cârui nume nu-i publicatu. Se póte
crede ca alte subscripturi voru veni
se crésca cifr'a. O mare miscare s'a
facutu spre á respunde apelulu dlui
Stanley, mai cu séma in lumea reli-
giósa.

E vorb'a de a se formá o espe-
ditiune compusa din patru feluri de
persóne: ministri a culturulu, ómeni de
sciintia, profesori de industria, insti-
tutori. Angli'a totudéun'a s'a dusu
privirile sele cu solitudinea cea mai
atenta asupr'a acestoru centruri afri-
cane unde românii incepusera a stu-
diá limitele civilizatiunei loru, si ini-
tativ'a ce a luat reporterulu ameri-
canu pare ca va aduce fructe rapisi.
Espeditiunea colonelulu Gordonu,
progresele Egiptulu, protectiunea
acordata intreprinderiloru européne de
cátra sultanulu din Zanzibaru, pro-
iectulu de confederatiune pre cale de
implinire in sudu, póte realizarea ma-
retiei ideii a unei mari in Sahar'a
paru a promite unei generatiuni pu-
tieniu departate de noi spectacolulu
luárei in stapánire de cátra omu a
unei párti pâna aci necunoscuta do-
menieloru sele.

* * * *Descoperire archeologica.* —
Intr'o sapatara executata la Pompei'a
s'au gasitu obiectele urmatóre:

In aurulu, dóue parchi de cercei,
dintre cari un'a in form'a unui firu
de usturoiu, o bucata de panglica, o
punga mica impletita;

In argintulu, trei mari calupuri de
prajituri in forma de scoica, alte patru
calupuri mici, patru mici farfurii con-
cave, alte trei de diverse forme, patru
mici linguri, patru cesce, alte dóue
vérte un'a in alt'a cu capacu, o oglin-
da, dóue perii de frecatu legate de o
veriga, dóue torti de castronu.

In bronzulu, o lopatica, o cana, dóue
brósce de usa, câte-ve monede;

In feru unu fragmentu de cuferu.
In pámentu arsu, o mica césca.

* * * *O resbunare diabolica.* — La
Clevelandu (Ohio, statele unite) o fe-
mee maltratata de barbatulu seu a
conceputu si executatu unu planu de
resbunare diabolicu.

Ea a sfatuitu pre barbatulu seu
sa se puna in patu; apoi, procurân-
du-si cloroforu, a saturatu o basm'a
pre care a trecut'o de mai multe ori
pre sub nasulu barbatulu ce dormiá
pâna cându a perdutu cu totululu cu-
noscintia. Atunci a luat unu ferestreu

vechiu cu care i-a taiatu unu picioru
putienu de asupr'a genunchiulu. Ea
contemplá cu unu sentimentu de sa-
tisfactiune intima sângele ce curgea
in valuri din rana, cându fu scósa din
visurile sele delicióse prin intrarea
câtoru-va vecini cari au operatu ime-
diatu o legatura si au opritu emora-
gi'a. Conditieuna barbatulu amputatu
este aprópe desperata. „V. C.“

* * * *Anunciu.* Dnulu Tachmintis
Doctoru in medicina, chirurgie, obstetricie etc.,
dela facultâtile medicale din Athen'a in Gre-
cia, Munich in Bavari'a, Vien'a, Parisu,
Londr'a si New-York in Americ'a, onoratu
de curendu si cu diploma de Doctoru in medi-
cina dela scól'a medicala imperiala turcésca
din Constantinopole, numita Galata-Serai, tre-
catoriu prin Sabiu spre a se întorce la New-
York, unde a dobanditu dreptulu cetatie-
nescu a Statuiloru Unite din Americ'a, face
cunoscutu prin acést'a (invitandu pre ori-
cine iubitiu de adeveru si de philologia si
mai alesu pre domni români din Sabiu si
din giurulu Sabiulu!) ca va sustiené Marti
in 9 Decembre la 7 óre sér'a in sal'a ote-
lului „Corón'a ungrésca“ („ZUR UNGA-
RISCHEN KRONNE“ Heltauer Gasse) in
limb'a româna si déca va fi necesitate si in
limb'a germana, francesa etc. etc. o thesa
scientifica istorica, priu care va probá
legaturile cele mai intime séu afinitatea
intre romani si greci din tempurile cele
mai vechi inaintea lui Christosu pâna
astadi, ca ellenismulu si ortodocsi'a a fo-
lositu romaniloru din Daci'a inferióra (as-
tadi Romania) si ca aceste dóue natiuni s'au
asimilatu séu s'au contopitu mai cu totululu
un'a in alt'a, precum si ca Daci' cei vechi
erau consângeni cu Grecii, indicându si pre
inimicii cari au samentu discórdia intre
românii din Daci'a inferióra si grecii de as-
tadi. Intrarea va fi platita numai cu 50 cr.
Bilete se aflu la tipografi'a archidiecezana.

* * * *Anunciu.* Dnulu Tachmintis
Doctoru in medicina, chirurgie, obstetricie
etc., dela Universitâtile medicale din Athen'a
iu Greci'a, Munich in Bavari'a, Vien'a, Pa-
risu, Londr'a si New-York in Americ'a, ono-
ratu de curendu si cu diploma de Doctoru
in medicina dela scól'a medicala imperiala tur-
césca din Constantinopole numita Galata-Serai
trecatoriu prin Sabiu spre a se întorce in
New-York, unde a dobanditu dreptulu cetatie-
nescu a Statuiloru-Unite din Americ'a, face
cunoscutu ca curéza radicalu sterilita-
tea la femei precum si tóte morburile (bó-
lele) de uterus (matca) dupa metodulu dlui
profesoru Nonat din Parisu, totu asiá si bó-
lele venerice (syphilitice) acute si chronice
dupa metodulu celu mai nou franco-ameri-
canu; Doctorulu Tachmintis va remanea nu-
mai scurtu tempu in Sabiu. Doritorii se
voru adresá in persóna séu prin corespon-
dintie sub adres'a: Dr. Tachmintis in cas'a
dlui Grigoriu Mathei eforu alu bisericeii gre-
co-orientale si comerciante in piati'a mica
in Sabiu.

Nr. 298—1875.

Concursu.

Neinfatiosindu-se la primulu terminu
nici unu competentu, pentru acea: conformu
bugetulu de pre anulu 1875/6 satoritu din
partea adunárei generala a Asociatiunei tran-
silvane, ténute la Reghinulu sasescu in
29—30 Augustu a. c. sub Nr. prot. XXXVI
se publica prin acést'a de nou concursu:

pentru 2 stipendie de câte 60 fl. v. a.
pentru doi elevi dela vre-o scóla de agri-
culturu din patria cu terminulu pâna in 30
Decembre n. 1875.

Reflectantii la numitele stipendie au
a si tramite incóce concursele loru pâna la
terminulu indegitatu, prevediute cu atestate
de botezu si de paupertate, cu testimonie
despre absolvirea celu putienu a scólei ele-
mentarie, precum si unu documentu despre
acea, ca sciulu portá in genere economi'a, dupa
cum este ea indatinata in tier'a nóstra. —

Se recere, cá concurentii respectivi se
fia ajunsu alu 16 anu alu etatei. —

Din siedintia ordinaria a comitetu lui
Asociatiunei transilvane, ténuta la Sabiu
in 7 Decembre 1875.

Iacobu Bolog'a,
presiedinte.

Dr. D. P. Barcianu,
secret. II-lea.

(1—3)

Nr. 330 — 1875.

Concursu.

Devenindu vacanta parochi'a gr.
or. de cl. III Offenbai'a, protopresbi-
teratul Lupsei, amesuratu ordi-
natiuni consistoriali dto 6 Nov. 1875.
Nr. 3253. B. prin acést'a se escrie
concursu cu terminulu pâna la 1 Ianu-
ariu 1876.

Cu acésta parochia suntu impre-
unate urmatórele emolominte:

1. Cas'a parochiale cu supra edi-
ficiile economice.

2. Portiunea canonica constata-
tatóre din 11 jug. or. II. parte ara-
tóre, parte fenatie, si parte pasiu-
nate. —

2. Un'a di de claca, séu 40 cr.
de unu fumu, — si.

4. Venitele stolari usitate pâna
aci. —

Concurentii voru avé a-si asterne
petitiunile loru instruate amesuratu
prescrieloru stat. org. la subsemna-
tulu foru, si cari voru fi preoti a
produce dela Pré Ven. consistoriu con-
cesiune spre acést'a, pâna la termi-
nulu indicatu. —

Oficiulu protopresbiteralu gr. or.
a Lupsei.

Ofenbai'a in 21 Novembre 1875.

In contielegere cu comite-
tulu paroch.

Ioanu Danciu,
adm. prot. gr. or. alu

Lupsei.

(3—3)

Nr. 216.

Concursu.

La scól'a confes. gr. or. din
Poian'a ppresbiteratul Mercurei au
devenitu de nou in vacantia a dóua
statiune de invetiatoriu, si spre inde-
plinirea acelei'a se deschide concursu
pâna la 10 Decembre a. c. st. v. —
Dotatiunea acestei statiuni este 300 fl.
computata din diu'a intrârei in func-
tiune. —

Concurentii bine voiésca a-si
adresá cererile loru instruite cu do-
cumintele recerute de lege subsem-
natulu oficiu in Mercurea. —

Mercurea 20 Novembre 1875.

Oficiulu ppresbiteralu gr. or.
alu Mercurei.

I. Drocu,

adm. prot

(3—3)

Anunciu literariu!

Togm'a acum a esitu de sub tipariu,
si se afla in editiunea in librari'a lui Fran-
ciscu Michaelis in Sabiu:

„Stilistica limbei române“

pentru scólele imnasial, reali, si prepa-
randiali de Iosifu Tempea, preotu si profe-
soru la Gimnasiulu din Lugosiu.

Pretiuulu e 30 cr. v. a.

Ne mai fiindu departe introducerea me-
suriloru metriche, librari'a de mai susu ofera:

Aparatu metricu de scóla, constatatariu
din 12 obiecte, cu pretiu forte efinu
de 5 fl. v. a.

Se póte procurá in fine tóte obiectele
de instructiune, cárti de scóla si alte pro-
ducte literarie, cu pretiuri eftine.

Adres'a pentru epistole:
Strad'a macelariloru Nr. 12

2—2